

Krajobraz jako obiekt badań naukowych i ochrony przyrody**Landscape as the object of scientific research and nature conservation**

ANNA MEDWECKA-KORNAŚ

*Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński
31–512 Kraków, ul. Lubicz 46
e-mail: ubmedwec@cyf-kr.edu.pl*

Krajobraz jest odzwierciedleniem kultury mieszkańców kraju [...]. Jest jedną z wartości, które scalają naród (Olaczek 1999).

Słowa kluczowe: krajobraz, klasyfikacja, zespoły roślinne, dawniejsze opisy, badania geograficzne, przekształcenia i ochrona.

Artykuł przedstawia zagadnienia związane z krajobrazem (i środowiskiem przyrodniczym, względnie geograficznym). Zainteresowanie tą tematyką, omawianą w odniesieniu do Polski, wiąże się z dużymi zmianami w otoczeniu współczesnego człowieka i potrzebą przeciwdziałania im drogą racjonalnej gospodarki przestrzennej i ochrony przyrody. Wspomniane jest malarstwo krajobrazowe, opisy w literaturze pięknej, przytoczone fragmenty poematu W. Pola. Przedstawiono klasyfikację krajobrazów i zbiorowisk roślinnych z nimi związanych, mającą za podstawę stopień wpływów antropogenicznych oraz niektóre cechy zbiorowisk (zespołów) roślinnych, badane w fitosocjologii. Osobny fragment poświęcono przeglądowi prac opisowych, dotyczących omawianych zagadnień od początków XX w. po lata obecne. Podano przegląd nowych koncepcji teoretycznych, a po części i filozoficznych, rozwijanych głównie w ramach geografii fizycznej. Należą tu rozmaite definicje terminu „krajobraz”, „ekologia krajobrazu”, bardziej szczegółowa koncepcja „usług ekosystemowych” itd. Wspomniano o ważnych nowych metodach gromadzenia i wizualizacji danych za pomocą technik komputerowych, GIS i GPS. Wymieniono też główne czasopisma, organizacje i konferencje na temat krajobrazów. Rozdział końcowy zawiera dane o działaniach niszczących walory naszego otoczenia i o sposobach ochrony, zwłaszcza w parkach narodowych. Dalsze prace naukowe i działania praktyczne dla zachowania walorów krajobrazów, a także środowisk przyrodniczych, są ogromnie potrzebne.